

egybevetések. Taylor az általa pontosan átkutatott Kanada és Ausztrália szembeállításából mellékel ilyen egybevetéseket. Kanada számára a következő megfeleléseket találta: Északnorvégia (3 millió lakos) — dél Brit-Columbia; Németország és Lengyelország (92 millió) — a Prairi tartományok; déli Finnország (3 millió) — Clay Bert; Csehszlovákia (14 millió) — Dél-Ontario és Quebec; Svédország déli része (6 millió) — Partvidék. Ennek a területnek a legmagasabb lakhatósági száma kerek 118 millió. A Taylor-féle módszer megengedi a gyakorlatilag üres kontinensek valószínű betelepülésének kiszámítását arra az időpontra, amikor ott a mai európai lakhatósági feltételek következnek be. Ez a következő számokhoz vezetett: Észak-amerika 610, Argentína 115, Délafrika 82, délkelet Ausztrália 62 millió. Igen magasra becsüli Taylor Rhodézia lakhatóságát, mely — ellenére a magas hőmérsékletnek és erős csapadékknak — a kedvező gazdasági fekvés következtében a fehér lakosság munkaerejének a legszélesebb kibontakozási lehetőséget nyújtja. Rhodézia és Angola lakhatóságát Taylor 50 millióra becsüli. Szerinte a központi Queensland és az ausztráliai Darling-medence igen nagy területeket nyújt a földmivelés és állattenyésztés számára.

Míndezekből a becslésekből Taylor levonja a gyakorlati következtetéseket. Követeli Kanada és Ausztrália szabaddá tételét a legszélesebb bevándorlás céljaira. (Varga Gábor)

AZ EGYENLITŐ-KÖRNYÉKI SPANYOL IRODALOM. Alig öt évvel előbb az Egyenlítő-környéki spanyol irodalomnak igen határozott gyarmati jellege volt. A spanyol gazdasági érdekeket fejezte ki természetesen, mert a spanyol író, aki véletlenül a gyarmaton született és nevelkedett, az uralkodó osztály, a földtulajdonosok osztályához tartozott s gondolkodását,

írói magatartását a gyarmat-gazdasági szempontok determinálták. **Olmedo, Juan Leon Mera, Numa Pompilio Liona** és társaik a gyarmati intellektualizmusnak ezt a vonalát képviselik s előadásmódjukon nemcsak az importált irodalmi iskola bélyege látszik, de a valóságot más, nem gyarmati valóságok szerint gyakran meg is hamisították. A politikai vita a spanyol nemzet ideológiai megújulásának sorába állította ugyan őket, de nem szüntek meg a polgári átszövődésű angol-francia liberális szóvivői lenni és süketek maradtak azokkal a társadalmi harcokkal szemben, melyek már több mint félszázada mozgatják a világ dolgozóit. Ezekben az időkben, századunk első tizedében alig egy-két könyv jelent meg, melyeket a mai irodalmi realizmus előhírnökeinek lehet tekinteni.

A kényeskedő, dekadens, morfnista és alacsonyabbrendűségi érzéssel teli nemzedék és a mai aktivista egyenlítői irodalom képviselői közötti lassan megjelenik, nem minden érték hátrahagyása nélkül, egy hid-generáció. Ehhez tartozik **Fernando Chaves**, kinek **Ezüst és bronz** című regénye már szakítás a gyarmatosító szellem irodalmával s művészi eszközökkel nemzeti tárgyat dolgoz fel. Ez az írókban, kritikusokban, esszéistákban, történészekben rendkívül gazdag egyenlítői nemzedék azonban nem egységes irányzatú, különböző ideológiák egybeolvadásának benyomását kelti. Találunk közöttük liberálisokat, ideálistákat sőt realista-humanistákat is, de kivétel nélkül valamennyien új megfogalmazásban adnak képet a dolgokról és jelenségekről. Talán intellektuális elfogultsággal vádolhatjuk őket, mely általánosítja a társadalmi valóság kérdéseit számukra, de mindenképp valami stílust és nagyvonalúságot jelentenek az előző nemzedékekkel szemben. Ez magyarázza nyelvük érdekességét is, amely voltaképpen reakció a megelőző szónokiasság-

gal szemben.

Ekkor tűnik fel a legújabb nemzedék s minden tudásával és akaratával a gyarmati valóság tényeire veti magát. Meg kell állapítanunk, hogy a spanyol nemzeti valóság felismerése, mely ennek a nemzedéknek legjellemzőbb sajátossága, nem azonos a spanyol nacionalizmussal. Nemzetiek éppen nemzetközi lelkeségük következtében. E nemzedék első jelentősebb könyve Joaquín Gallegos Lara, Demetrio Aguilera Malta és Enrique Gil Gilbert 1930-ban megjelent *Akik elmennek* c. közös elbeszélés-gyűjteménye, amit a kritika kitűnően fogadott s az utóbbi amerikai spanyol irodalom legjelentősebb könyvének ismert el. Ennek az új nemzedéknek következő megnyilatkozásai, bár kissé anarchikusak, nem nélkülözik a spanyol gyarmati valóság felismerését s velük jelentkezik Jorge Icaza, kinek *Huasipungo* című könyve *La Fosse aux Indiens* címen a múlt évben jelent meg francia fordításban. Művészi értékei mellett ez a könyv kiválóan alkalmas arra is, hogy ennek a legújabb spanyol-amerikai írónemzedéknek magatartásáról felvilágosítson bennünket. Politikusok és nagybirtokosok tűnnek fel ebben a regényben, akik a maguk részéről bizonyára túlzottan találják ezt a beállítást. Amí a tömeget illeti — Jorge Icaza, aki társadalmi érzései szerint hozzájuk tartozónak tartja magát, nem akar belőle utánczásra méltó szimbólumot csinálni. Minden vágya, hogy ez a szerencsétlen gyarmati tömeg több legyen, mint amennyi, válják azzá, amivé lennie kell: tudatos irányítójává a történelemnek.

Kétségtelenül ez a könyv járult hozzá leginkább ahhoz, hogy a dél-amerikaiak rádöbbenjenek a valóságra, hogy körülöttük az imperializmus, spanyol-amerikaiság volta-keppen csak oligarchák egymáselleni csatározása, jóllehet ilyesmiről komoly tiszteletreméltó hazafiak között nem ildomos beszélni. A

Huasipungóból kiderül, hogy a dél-amerikai gyarmat pokol a benszülöttek számára. A tulajdonos kis telket engedélyez az indiánnak s ezért teljes rabszolgaságban tartja. Az állam, az egyház s a tulajdonos, aki mindkettőt irányítja, teszlik a hármass börtönt, melynek foglya a benszülött. Az indián rabszolga primitív, ösztönös reakcióit az erőszakos renddel szemben nem tártja még könyv az európai olvasó elé. Nyomorúságos kukoricakenyerét, alkoholizmusát senki sem mutatta ki indokaival és következményeivel ilyen világosan.

Jorge Icaza-nak, most újabb könyve jelent meg. A legtisztább tömegregény az amerikai-spanyol irodalomban. S bizonyos, hogy napjaink társadalmi felismerései nem hagyják megállni féluton ezt a harmadik nemzedéket s műveik dinamizmusa kedvezően alakítja a gyarmati népek sorsát. (Szeremley László)

SPORT ÉS ÉLET címen már rengeteget összeírtak, de kevesen olyan finom érzékkel, mint Dominique Braga az Europe legutóbbi számában. Meglepő, eddig elhanyagolt összefüggésekre hívja fel a figyelmet. Mindenekelőtt a sport mind erősebb térnyerését s ezzel az élet sport által történő erős áthatását veszi észre. Majd pedig a változásokat. Szeretnénk azt mondani, — írja, — hogy amint a nyár befejeződik, az atléta felcseréli könnyű cipőjét futball-cipővel az őszi időnyire, majd ennek elmúltával talpukat köt lábára és megkezd a téli sportokat. De ez egyáltalán nem így van. Ma minden sportágban olyan versengés tapasztalható, hogy a sportember számára lehetetlen akár csak két sportágban is kitűnni. Az időjárás ma már egyébként sem befolyásolja annyira valamely sport gyakorlását, mint régebben. A futball kezdeti korában szeptember végén, október elején már befejeződtek a mérkőzések, holott ma komoly bajnoki küzdelmek kezdődnek.